

ΘΕΜΑ 1ο
(ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ, ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ 6-7)

Αίτοῦμαι οὖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, εὖνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ τῷ ἀπολογουμένῳ ἢ τοῖς κατηγοροῖς, εἰδόμενος ὅτι κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε, ἀνάγκη τὸν ἀπολογούμενον ἔλαττον ἔχειν. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύσαντες καὶ συνθέντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποίησαντο· ἐγὼ δὲ μετὰ δέους καὶ κινδύνου καὶ διαβολῆς τῆς μεγίστης τὴν ἀπολογία ποιούμαι.

- 5 Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς ἐστὶν εὖνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ ἢ τοῖς κατηγοροῖς. Ἔτι δὲ καὶ τότε ἐνθυμητέον, ὅτι πολλοὶ ἤδη πολλὰ καὶ δεινὰ κατηγορήσαντες παραχρῆμα ἐξηλέγχθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερώς ὥστε ὑμᾶς πολὺ ἂν ἥδιον δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν κατηγορῶν ἢ παρὰ τῶν κατηγορουμένων· οἱ δὲ αὖ, μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ ἀδίκως ἀνθρώπους ἀπολέσαντες, ἐάλωσαν παρ' ὑμῖν ψευδομαρτυρίων, ἥνικ' οὐδὲν ἦν ἔτι πλέον τοῖς πεπονθόσιν. Ὅπότε οὖν ἤδη πολλὰ τοιαῦτα
- 10 γεγένηται, εἰκὸς ὑμᾶς ἐστὶ μήπω τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους πιστοὺς ἠγείσθαι. Εἰ μὲν γὰρ δεινὰ κατηγορηταὶ ἢ μή, οἷόν τε γινῶναι ἐκ τῶν τοῦ κατηγοροῦ λόγων· εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτά ἐστιν ἢ ψεύδη, οὐχ οἷόν τε ὑμᾶς πρότερον εἰδέναι πρὶν ἂν καὶ ἐμοῦ ἀκούσητε ἀπολογουμένου.

ΣΧΟΛΙΑ

1. **εὖνοιαν πλείω:** *‘μία καλή μεταχείριση, που να είναι μεγαλύτερη’* το ουσιαστικό είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο, ενώ το επίθετο είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος, *‘πλείω = πλείονα’*. **ἐμοὶ...ἢ τοῖς κατηγοροῖς:** πρώτος και δεύτερος ὅρος σύγκρισης.
2. **εἰδόμενος:** αιτιολ. μετοχή. **κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε:** παραχωρητική πρόταση με μορφή υπόθεση του προσδοκωμένου, και απόδοση την ειδική πρόταση με το *‘ἀνάγκη ἐστί’*. **Οἱ μὲν γὰρ:** σε θέση αντωνυμίας *‘οὗτοι’*, ως υποκείμενο *‘ἐποίησαντο’*.
3. **ἐπιβουλεύσαντες καὶ συνθέντες:** δύο μετοχές τροπικές. **ἄνευ κινδύνων:** *‘κινδυνος’* σε δικαστικό περιβάλλον είναι *‘η δικαστική περιπέτεια που αντιμετωπίζει ο κατηγορούμενος’*. **ὄντες:** εναντιωματική μετοχή *‘ενώ εκείνοι δεν αντιμετώπιζαν κανένα απολύτως δικαστικό κίνδυνο’*.
4. **διαβολῆς τῆς μεγίστης:** το επίθετο θα ήταν κάλλιστα επιθετικός προσδιορισμός, αν ἔλειπε το άρθρο. Τώρα όμως το άρθρο ουσιαστικοποιεῖ το επίθετο και το καθιστᾷ κατηγορηματικό προσδιορισμό *‘και ἐγὼ τώρα αντιμετωπίζω μία συγκεκριμένη ὥστε να (με συνέπεια να) εἶναι αυτή η μεγαλύτερη’*.
5. **τόδε ἐνθυμητέον:** *‘ἐστί’*: ρηματικό επίθετο σε θέση προσωπικής σύνταξης. Να μη ξεχνάμε ὅτι τα ρηματικά αυτά συντάσσονται με υποκείμενο σε ονομαστική πτώση, αν ως ρήματα συντάσσονται **μόνο με αιτιατική πτώση**, ενώ σε κάθε ἄλλη περίπτωση συντάσσονται απροσώπως. Το ρῆμα *‘ἐνθυμέομαι’* συντάσσεται με γενική ὅταν πρέπει να πάρει την σημασία του *‘ανακαλώ στην μνήμη μου’*, ενώ συντάσσεται με αιτιατική ὅταν σημαίνει *‘προσέχω κάτι’*, ὅπως ἐδῶ, ὅπου το *‘τόδε’* είναι υποκείμενο στο εννοούμενο *‘ἐστί’*. Για την σύνταξη των ρηματικῶν επιθέτων (δες [ΕΔΩ](#))
6. **κατηγορήσαντες:** αιτιολογική μετοχή. **ὅτι πολλοὶ... ἐξηλέγχθησαν:** ειδική πρόταση ως επεξήγηση στο προηγούμενο *‘τόδε’*. **ψευδόμενοι:** κατηγορηματική μετοχή.
7. **ὥστε ὑμᾶς πολὺ ἂν ἥδιον δίκην λαβεῖν:** συμπερασματική πρόταση με απαρέμφατο, για να δείξει το συμπέρασμα ως σκοπό με υποκ. του απαρεμφάτου το *‘ὑμᾶς’* και αντικ. το *‘δίκην’*. Το δυνητικό απαρέμφατο αντιστοιχεῖ σε δυνητική Ευκτική, γιατί δείχνει το δυνατόν στο παρόν και μέλλον *‘ὥστε να εἶναι δυνατόν να τιμωρεῖται εσεῖς πολὺ πιο δίκαια...’*

8. οἱ δὲ ἀδ̄, μαρτυρήσαντες: ρόλο αντωνυμίας, 'οὗτοι', και είναι υποκείμενο στο 'έάλωσαν'. **μαρτυρήσαντες...ἀπολέσαντες:** δύο μετοχές αορίστου χωρίς καμία σύνδεση μεταξύ του, διότι η πρώτη είναι υποταγμένη στην δεύτερη, αφού χρονικά πρώτα 'ψευδομαρτύρησαν' και ύστερα 'κατέστρεψαν κάποιους ανθρώπους'. Η μετχ. 'μαρτυρήσαντες' είναι τροπική στην μετχ. 'ἀπολέσαντες', η οποία με την σειρά της είναι αιτιολογική στο 'έάλωσαν', '*κι αυτοί οι άνθρωποι επειδή εντελώς άδίκα κατέστρεψαν κάποιους ανθρώπους με το ψευδομαρτυρήσουν, καταδικάστηκαν από εσάς με την κατηγορία της ψευδομαρτυρίας*'.
9. **ψευδομαρτυρίων:** γενική 'του εγκλήματος', η οποία δείχνει την παράνομη πράξη για την οποία έγινε η καταδίκη τους μέσω του ρήματος 'έάλωσαν'. **ήνικ' οὐδὲν ἦν:** χρονική πρόταση. **τοῖς πεπονθόσιν:** δοτική ηθική. **Ὅπότ'...γεγένηται:** χρονική πρόταση. **πολλά τοιαῦτα:** το επίθετο είναι υποκείμενο σε αττική σύνταξη, ενώ η αντωνυμία επιθετικό προσδιορισμός.
10. **Εἰ μὲν γὰρ δεινὰ κατηγορηται ἢ μή:** πλάγια ερώτηση ως αντικείμενο στο απαρέμφατο 'γνώναι', προεξαγγελτικά. Υποκείμενο του ρήματος σε αττική σύνταξη είναι το 'δεινά'.
11. **γνώναι:** υποείμενο στην απρόσωπη έκφραση 'οἷόν τ' <έστί>'. **εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτά ἐστιν ἢ ψεῦδη:** πλάγια ερώτηση αντικείμενο προεξαγγελτικά στο 'εἰδέναι'.
12. **εἰδέναι:** υποκείμενο στο 'οἷόν τ' <έστί>'. **πρὶν ἂν καὶ ἐμοῦ ἀκούσητε:** χρονική πρόταση που δείχνει το υστερόχρονο, καθώς θα προηγηθεί το 'οὐχ ὑμᾶς εἰδέναι' και θα ακολουθήσει το 'ἂν ἀκούσητε'. Η χρονική πρόταση εκφέρεται με 'ἂν + Ὑποτακτική', για να εμφανίσει τον χρόνο ως υπόθεση προσδοκώμενου. **ἀπολογουμένου:** κατηγορηματική μετοχή.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ζητώ λοιπόν από εσάς, Αθηναίοι δικαστές, να επιφυλάξετε μία καλή μεταχείριση που να είναι μεγαλύτερη για μένα, ο οποίος απολογούμαι, παρά για τους κατηγορούς μου, διότι γνωρίζετε καλά ότι ακόμη κι αν με ίσο τρόπο κάνετε την ακρόαση, είναι υποχρεωτικό αυτός που απολογείται να μειονεκτεί. Διότι αυτοί με το να συκοφαντούν και να οργανώνονται για μεγάλο χρονικό διάστημα, παρά το γεγονός ότι δεν αντιμετώπιζαν οι ίδιοι καμία δικαστική περιπέτεια, έστησαν αυτήν εδώ την κατηγορία. Εγώ όμως αντιμετωπίζοντας μεγάλο φόβο, δικαστικές διαμάχες και μια συκοφαντία που να είναι η πιο μεγάλη που μπορεί να γίνει, κάνω τώρα την απολογία μου. Είναι λοιπόν φυσικό εσείς να προσφέρετε την εύνοιά σας ώστε να είναι μεγαλύτερη σε μένα παρά στους κατηγορούς μου. Επίσης πρέπει να προσέξετε και αυτό εδώ, ότι δηλ. πολλοί άνθρωποι επειδή απέδωσαν πολλές και φοβερές κατηγορίες, συνελήφθησαν να λένε ψέματα τόσο φανερά, ώστε εσείς να ήταν δυνατόν να τιμωρήσετε αυτούς με μεγαλύτερη ευχαρίστηση, παρά τους κατηγορουμένους. Κι εκείνοι πάλι, επειδή ακριβώς κατέστρεψαν άδίκα ανθρώπινες υπάρξεις με το να ψευδομαρτυρήσουν, τιμωρήθηκαν από εσάς γι' αυτές τις ψευδείς μαρτυρίες τους, όταν πλέον για τα θύματα δεν υπήρχε κανένα ουσιαστικό όφελος. Όταν λοιπόν έχουν συμβεί τόσα πολλά τέτοια γεγονότα, είναι φυσικό εσείς να μην εμπιστευέσθε τα λόγια των κατηγορών. Αν λοιπόν έχουν αποδοθεί φρικτές κατηγορίες ή όχι, είναι δυνατόν να το μάθετε από τα λόγια του κατηγορού. Ενώ αν αυτές οι κατηγορίες είναι αληθινές ή ψευδείς, δεν είναι δυνατόν να το μάθετε εσείς, πριν ακούσετε εμένα να απολογούμαι.